

Ekonomika

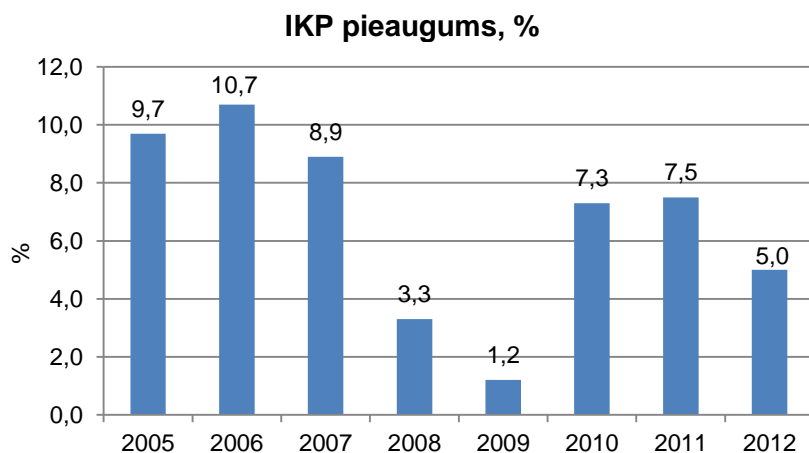
Kazahstānas ekonomika ir lielākā Vidusāzijā ar milzīgiem naftas, minerālu un metālu rezervēm, auglīgām lauksaimniecības zemēm, attīstītu kosmosa infrastruktūru. Klimatiskie apstākļi ir labvēlīgi kviešu, auzu, miežu, kā arī dārzeņu, ķirbjaugu, tabakas, lina un saulespuķu audzēšanai. Dienvidos audzē cukurbietes, rīsus, vīnogas un kokvilnu. Iegūst lielas ābolu un valriekstu ražas. Attīstīta ieguves rūpniecība un izejvielu pārstrāde, mašīnbūve, kas specializējas iekārtu, traktoru, lauksaimniecības tehnikas un militārā aprīkojuma ražošanā. Kazahstāna ir bagāta ar dabas resursiem: volframu, fosforu, hromu, dabas gāzi, naftu, cinku, urānu, sudrabu, ogleņiem un varu. Valstī ir vairāki perspektīvi naftas baseini. Kazahstāna ir viena no lielākajām rafinētā vara ražotājām un eksportētājām. Kazahstānas dzelzsrūda ir ļoti kvalitatīva un pēc tās apjomiem (6% no pasaules krājumiem) valsts ieņem 8. vietu pasaulē. Urāna rezerves ir otras lielākās pēc Austrālijas. Trīs lielākie naftas pārstrādes uzņēmumi ražo benzīnu, dīzeļdegvielu, aviācijas petroleju, bitumu un citus naftas pārstrādes produktus.

Lai valsts ekonomiskā attīstība nebūtu pārlieku atkarīga no naftas rūpniecības un naftas cenu svārstībām, Kazahstānas valdība ir uzsākusi īstenot apjomīgu tautsaimniecības diversifikācijas programmu. Tās mērķis ir attīstīt tādas nozares kā transports un loģistika, farmācija, telekomunikācijas, petroķīmisko produktu ražošana un pārtikas rūpniecība. Valsts ģeogrāfiskais stāvoklis nosaka to, ka Kazahstānas starptautiskā tirdzniecība ir pārāk atkarīga no kaimiņvalstīm, īpaši naftas un gāzes eksports. Kazahstāna ir vairāku valstu ieskauda teritorija bez pieejas starptautiskiem ūdeņiem. Kaspijas jūras ostas un dzelzceļa pievadceļi tiek modernizēti, bet civilā aviācija ir atstāta novārtā. Traucēta elektrības padeve attālākiem reģioniem. Ir nepieciešamas investīcijas informācijas tehnoloģijās un uzlabojama arī telekomunikāciju infrastruktūra.

Kazahstāna ir pirmā NVS valsts, kas saņēma investīcijas kredītreitingu no starptautiskas kredītreitingu aģentūras.

Kazahstānas ekonomiku būtiski ietekmēja globālā finanšu krīze un līdz ar to naftas un citu izejvielu cenu kritums. 2008.gada beigās no bankrota tika paglābtas 4 lielākās bankas valstī, bet nekustamā īpašuma tirgus piedzīvoja strauju kritumu. 2009.gadā nacionālo valūtu devalvēja par 17%. Taču Kazahstāna atkopās samērā ātri, jo valdība īstenoja piesardzīgu ekonomisko politiku un lēnām pieauga izejvielu cenas pasaules tirgū. 2011. gadā ekonomika pieauga par 7,5%, bet 2012. gadā par 5%. Ārējie faktori ietekmēja preču un pakalpojumu cenas – 2010.gadā inflācijas līmenis bija 7,8%. 2007.gadā inflācija sasniedza pat divciparu skaitli (18,8%). 2012. gada inflācijas līmenis bija 6,0%.

Bezdarba līmenis kopš 2000.gada (12,8%) ir pakāpeniski samazinājies un 2012. gadā bija 5,3%.

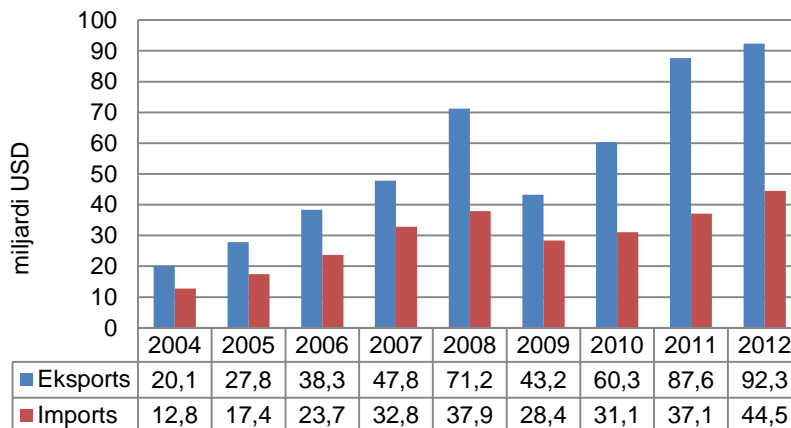
Avots: Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі, www.kaz.stat.kz

Aptuveni 53% no iekšzemes kopprodukta veido pakalpojumi (t.sk. 14,8% mazumtirdzniecība un vairumtirdzniecība, 9% operācijas ar nekustamo īpašumu, 7,3% transports un uzglabāšana), 40,9% produktu ražošana (t.sk. 17,2% ieguves rūpniecība, 11,3% apstrādes rūpniecība, 6,3% būvniecība, 4,2% lauksaimniecība).

Preču ārējā tirdzniecība

Pēc 40% eksporta un 25% importa krituma 2009.gadā Kazahstānas preču ārējās tirdzniecības apjomi strauji pieaug un pārsniedz pirmskrīzes apjomus. 2012.gadā eksports ir palielinājies par 5%, imports - par 20%.

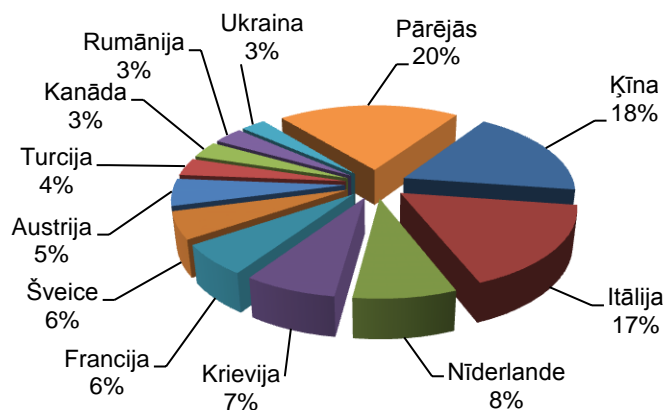
Kazahstānas preču ārējā tirdzniecība, miljardi USD

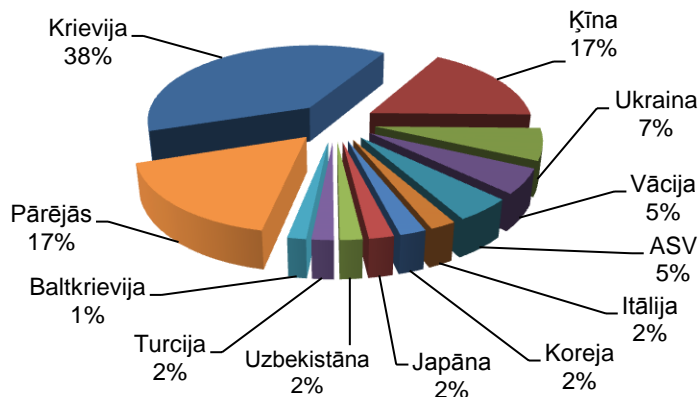
Avots: Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі, www.kaz.stat.kz

2012.gadā 56% no Kazahstānas preču eksporta bija uz Eiropas valstīm, 26% uz Āzijas valstīm (t.sk. Ķīna 18%), 14% uz NVS valstīm (t.sk. Krievija 7%). Importē pārsvarā no NVS valstīm - 50% (t.sk. Krievija 38%), Āzijas 26% (t.sk. Ķīna 18%), Eiropas (18%) un ASV (5%).

Galvenie eksporta partneri 2012. gadā, %

Galvenie importa partneri 2012. gadā, %

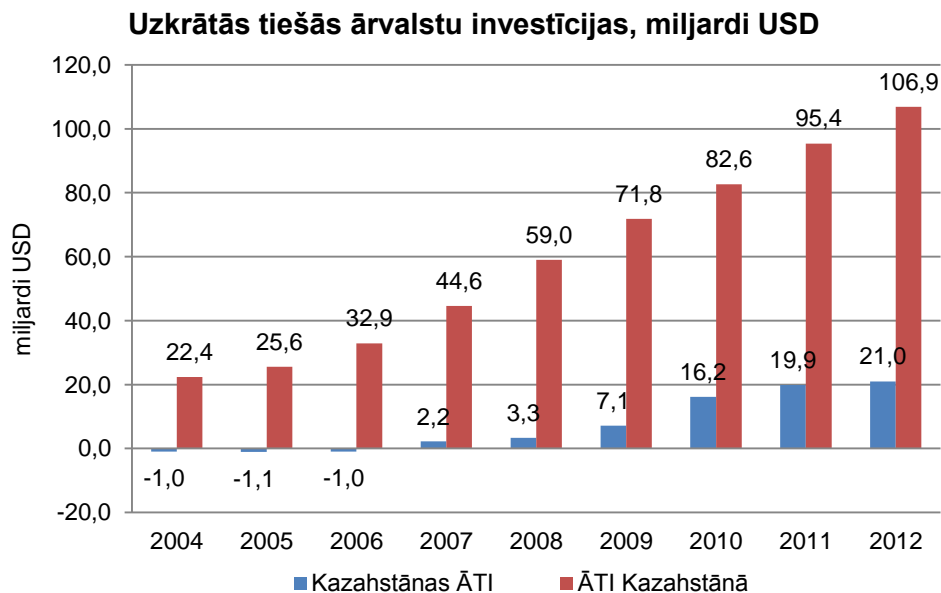
Avots: Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі, www.kaz.stat.kz

Eksportē galvenokārt naftu un dabas gāzi, metālus un minerālvielas, kas padara Kazahstānu atkarīgu no cenu svārstībām pasaules tirgū.

Investīcijas

2012. gada beigās uzkrātās ārvalstu tiešās investīcijas (ĀTI) Kazahstānā bija 106,9 miljardi ASV dolāru. Lielākā daļa investīcijas uzkrātās ģeoloģiskajā izpētē (56%), ieguves rūpniecībā (16%), metālapstrādē (10%), finanšu pakalpojumos (4%). Lielākie investori ir Nīderlande (41,6%), ASV (11%) un Francija (7,8%).

2012.gada beigās Kazahstānas uzkrātās investīcijas ārvalstīs bija 21 miljards ASV dolāru.

Avots: The National Bank of Kazakhstan, www.nationalbank.kz